

SUCCEDANEORVM COLLECTANEA

MATTHIÆ LOBELII,

aucta & recognita ex classicis auctoribus,

IMITATIONE RONDELETII,

è cuius Fragmentis & Praelectionibus hæc fere decerpta sunt.

CUM attentiore lectione animadvertissem vulgatum SUCCEDANEORVM libellum, quem nonnulli Galeno, alii Paulo acceptum ferunt, scaterere mendis, & plerisque locis mutilum esse; utpote qui ex Græco in Arabicum, & de Arabico sit denuo Latine versus, aut potius perversus, à Mauro quopiam, vel Mauro Græco, qualis fuit & Actuarius: visum fuit, quæcumque Dioscorides, Galenus, Aërius atque Paulus litteris mandassent, experimentaq; tum veterum recentiorum confirmassent, seligere, eaque sic digerere, ut quid alteri cuivis æquipolleet, studiosis in posterum pateret.

Hunc autem libellum neotericis cuiuspiam esse, vel id plus satis arguit, quod nonnulla addita inibi sint, quæ Galeni tempore ignota fuere, uti Anacardia, aliaque complura; nullo tamen ordine aut delectu, ac sine iudicio. Ut, quod forte

Cha-

Chamamelini legerant alicubi, nominis
 decepti affinitate, Melinum subdiderunt;
 quam inscite, nullus est qui id ignoret.
 illud enim laxat, & moderate calfacit;
 hoc vero refrigerat, astringitque. Ea-
 dem ineptia, quod forte Cepæam Portu-
 lacæ similem legissent, illius vires huius
 facultatibus responsuras putarunt. Itidem
 Leporem fluviatilem Cancri loco usurpa-
 ri; vel, ut alius quispiam correxit, mari-
 num, indocte: ut qui ignorasse videatur,
 Cancrum alimentum & antipharmacum
 esse: Leporem vero [marinum] vel odore
 solo vomitorium, & venenum. Nec hoc
 falsum solummodo, at & discriminis ple-
 num, cum loco Opopalsami Opocarpa-
 sion substituunt, quod venenum frigi-
 dum est Dioscoridi, vinoque, uti Cicuta,
 expugnandum, teste Galeno, libro De an-
 tidotis. Verum si hic Carpason legamus,
 vera fuerit lectio. est enim tenuium par-
 tium. Cinnamomo item Behen rubrum
 respondere dequit. Neque placet ordo
 seriesque collationum. nam olea oleis,
 non resinis aut aquis sunt conferenda; ut,
 quoad eius fieri potest, sint simillima.
 Deinde, si non licet ex specie proxima,
 saltem è genere, cum abundemus probis
 remediis. Nec parvi facio regionum ubi
 nascuntur proprietates: veluti Cretica-
 rum plantarum, quas Italicis efficaciores
 V 6 puto;

puto; nisi squalida admodū aut retorrída fuerit æstas, quæ deficiēte alimento plantas tabefacit. tum enim Polium Italicum, aut Stœchas non cedunt Cretico, aut è Stœchadibus insulis.

Imperitiæ fatuæ est, substituēda præcipere rarioribus inventu, ea quibus caremus, aut adulterata, ut loco Cinnamomi, Amomum. Insaniæ itidem, ubi abundamus Lactuca, Opocarpantium optare. Licuerit tamen, si qua sint rarius obvia, aut minus trita, eorum loco usurpare viribus similia, uti Terebinthinæ veræ loco, Lentisci Resinam, quia frequentior est.

Cam autem Succedaneis uti non raro cogamur; nec enim omne fert omnia solum; nec ubivis medicamenta opportuna occurrunt: (ruri enim *ἀπείριστος* sive facile parabilibus utendum; & cum medicamenta necessaria ad repentinos casus ad manum minime fiat, præsentibus utendum) eligenda erunt quæ nostris simplicibus substitui possunt: ut Galenum fecisse legimus; cui Euphorbium, cum ad spicula, aculeos & infixæ aximēda deesset, ex alveariis Propolin pro Euphorbio felici successu usurpavit.

Succedaneorum vero usus hodie magis est necessarius, quam umquam fuit; cum multis quæ antiquis in regionibus suis exortivis & exoticis dives & uber provē-

tus

tus sufficiebat, hodie careamus; tum suppositicia, Hebræorum & mercatorum vario ingenio adulterata, transvehantur; quæ si reiicienda, alia substituere necesse est. Ad hæc pleraque prisca simplicia medicamenta exoleta antiquitus notissima & usitatissima, hodie ignorantur.

Per multæ Arabibus excogitatæ & utiles inventæ cōpositiones, efficacissimaque remedia in usum recepta: quorum simplicia, barbarie vocum, nobis prorsus ignota sunt. Quid enim nominibus illis barbaris significare voluerint, nescimus; aut illis caremus. At in Succedaneorum delectu & usu, pessima illa medicorum consuetudo merito reiicienda, quæ iam à multis annis invaluit, magno ægrotantium incommodo; qua in cōpositione remediorum omnia quæ commēdata sunt vel ad morbum, vel ad partem affectam, vel aliquod symptoma, congerunt temere; & cum omnia similia usurparunt, haud habent amplius quod pro ea herba aut medicamento substitui possit. Quod si una, duabus, vel tribus herbis contenti essent, nunquam Succedaneo destitueretur pharmacarius. Sin autem quantitas necessaria foret, pro manipulo adde duos, pro duobus tres vel quatuor. Hinc duo consequentur commoda; certior medicamenti operatio, facilior & citissima præparatio;

pluribus remediis & Succedaneis, summo
 artis Medicæ ornamento, abundabit me-
 dicus; cui iterare, immutare, supponere
 pharmaca licebit, & plus quã vulgus Me-
 dicorum & Clinicæ sapere. Vt si in suo de-
 cocto Boraginē præscribat; ea si defuerit,
 Buglossum agreste substituere, vel contra:
 si Scariola desit, succum substituere vel
 syrupum licebit: si Cichorium, Dens
 leonis, vel Endivia; si Chamæpitys, Cha-
 mædrys substituatur, si desit; vel contra.
 Sed quid faciet, si omnia congerantur in
 uno eodemque medicamento? certe nihil
 aliud erit, quam poëticum illud Chaos,
 Rudis indigestaque moles.

Illud Villanovani ante oculos volvant:
 Ubi in promptu habentur simplicia, do-
 lum esse siquis compositis uratur.

A prava igitur consuetudine recedant;
 & illos tanquam scopulos vitent: caveant
 item malos, avaros, improbos, impuden-
 tes pharmacarios & circulatores, qui nū-
 mi & lucri rapaces, farraginē medicamē-
 torū etiã semiputridorū inter se pugnan-
 tium collaudant. Quidam hoc faciunt, ut
 copiam ostentent, vel ignorantia, vel su-
 perbia; & aliqui docti, ne videantur in re-
 mediorum cognitione minus exercitati.

Blaces quidam medicastrî, impostores
 nobiles, populares agyræ, histrionesque
 Hippocratici, Aureive Aureoli Theo-
 phrasti

phraſti aſelli (cuius tamen documenta vix ſummis deguſtarunt labris, quoſque magiſtri pudet, quemque neque agnoſcere, neque tutari audent, ne apud doctos, & vulgus, ob circulatorum, qui falſo diſcipulos Theophraſti ſe gloriantur, illuſiones & rethnas male audiant) ementitam, irrationalem, garrulam, pertinacem, perſiſtæ frontis impudentiam, mordicus novam philoſophiam effutiunt, oblatrant, & pro ſua oſtentant; Panacea ſœda unica, ſive decocto parato ex omni confuſa herbarum, etiamque deleteriærum, nullius delectus, inter ſe ex diametro pugnantium, maligna & inſauſta ſideratione collectarum, farragine, addita Sena, Cinnamomo, Saccharo, & huiuſmodi, ad ſaporis gratiam, pro univerſali omnium humorum, anili medicatricum & obſetricum cohorti notiſſimo, freti & contenti, ad omnes morbos, quos Ariſtorelicis & Hippocraticis ſectatoribus incurabiles iaciunt, à ſe viginti quatuor horarum ſpatio percurari poſſe, ilico utique & ubiſvis pollicentur; impoſtura, ſupina audacia, & gnathonica adulatione, nullis interdicitis aquis noxiis, & quibus morbi foventur, eduliis.

Huiuſmodi homines potius ſcutica digni ſunt, quam papyri & temporis iactura in deſcribendis illorum ineptiis,
men-

mendacii & imposturis. In illos sane Reges, Leges, & Medicorum celeberrima Collegia deberent animadvertere, eosque ex Republica propellere; doctos autem viros fovere & erigere: qui (proh dolor!) hodie multis locis pereunt, & haudquam ab improbis & indoctis logodædalibus scamnidicis discernuntur.

Porro cum sint quædam compositiones utiles priscais medicis excogitatae, experientia & ratione receptae & comprobatae, nonnulla Succedanea investigare, agnoscere, & sufficere oportet, ut parari possint nobilissima pharmaca, quæ ea ratione minime excludenda & reiicienda: cum non tanta infelicitate Succedanea quædam illis non inferiora interdum æque bene expleant omnes pollicitationes genuini medicamenti.

SUCCEDANEA, quantum fieri potest, eiusdem sint generis & species.

Rondelet. Herba pro herba.
 Radix pro radice.
 Flores pro flore.
 Semen pro semine.
 Succus pro succo.
 Lachryma pro lachryma.
 Resina pro resina.
 Muccago pro mucagine.

Metal.

Metallum pro metallo.
Lapis pro lapide.
Terra pro terra.
Pix pro picce.
Axungia pro axungia.
Medulla pro medulla.
Avis pro ave.
Serpens pro serpente.
Pars animalis pro parte.

COMPOSITIO PRO COMPOSITIONE.

Pulvis pro pulvere.
Trochiscus pro Trochisco.
Opiata pro opiata.
Electuarium pro electuario.
Pilulæ pro pilulis.
Eclegma pro eclegmate.
Tabella pro tabella.
Confectio pro confectioe.
Conservatio pro conservatioe.
Syrupus pro syrupo.
Emplastrum pro emplastro.
Oleum pro oleo, sive simplex,
sive compositum.
Vnguentum pro unguento.

THEO-

THEOREMA UNIVERSALE
VEL COMMUNE.

Medicamentum quod substitui debet, sive in- ternis, sive ex- ternis cōveni- re debet: nēpe	}	Viribus occultis, ma- nifestis, & consisten- tia. Sic etiam simile in Sapore, Odore, Ætate, Natalitiis & regione, Natura & tempera- mento.
---	---	---

Nonnulla in externis remediis supponuntur, quibus in internis uri non licet; ut succus Carpathi substitui potest pro Lactuæ succo in externis; cum tamen venenum sit, non introsumitur.

Non totum simplex, sed aliquæ partes substituuntur.

Vt Muccago seminis Pſyllii, pro mucagine seminis Cydoniorum: non totum semen, quia pars interior temperamento differt à mucagine, & venenata putatur. Neque etiam Cydonium malum convenit pro semine suo, quia viribus & consistentia differt.

Formulæ quædam in quibusdam remediis sibi mutuo succedunt: ut,

Conservatio, pro syrupo eiusdem simplicis,

plicis, fuctus, floris vel radiceis.

Conservatio Capillorum Veneris, pro syrupo in opiata substitui potest: Sed in syrapi consistentia non potest; quia remedii formula non patitur.

Pro liquidis liquida substitui debent: quare deficiente syrupo, aqua vel herbarum decoctum substituat.

In quibusdam conditis supponere licet syrupum conservationis; quia in syrupo conservantur. Vt syr. Conservationis Citri, pro syrupo è corticibus Citri. Syr. Conservationis radiceis Buglossi, pro syrupo de Buglossi.

Emplastris item pro Unguentis uti licet; & contra, modo pars affecta assentiat: ut Emplastro filii Zachariæ, pro unguento Resumptivo; & Resumptivo, pro emplastro. In thoracis vero affectibus, nisi dissolvantur aut malaxentur, non utendum; quia emplastra imposita dilatationem costarum & respirationem impediunt.

Emplastrum è Cerusa, pro unguento albo, nisi inflammatio prohibear; quæ neque dura, neque gravia ferre potest.

VARIA ALIA MEDICAMENTA

PRO ALIIS SUBSTITUERE LICET,

modo vires correfpondeant.

Pilulæ pro Confectionibus, & Confectiones pro pilulis. ut,

Hiera fimplex pro Pilulis de Hiera & Benedicta; & contra.

Et pro pilulis Pituitofis, Electuarium Diacarthami, de Citro folutivum.

Pro Biliofis, Electuarium de fucco Rofarum, & contra, obfervata cuiusque quantitate. Hieræ & fimilium Electuariorum doses augendæ, ob mellis molem, quæ medicamenti vires minuit.

Syrupus pro Eclegmate, fi lambendo affumi debeat: ut

Syr. Iuiubarû, pro Lohoch fano & experto.

Syr. è Papavere, pro Diacodio.

Pulvis pro Trochifco, & contra: ut Diarrhodon pro Trochifcis diarrhodõ.

Trochifci de Squilla, pro Eclegmate de Squilla; aucta vel imminuta quantitate, pro ratione, indicatione morbi, & fcoo medici.

In fimplicibus partes aliquando religiofe non obfervantur. ut

Turbith pro Agarico trochifcato, & contra. Hic fimplex pro composito ponitur, vel compositum pro fimplici.

Pro

Pro Agarico Colocynthis, in minori quantitate. Carthami duplum & triplum, pro Agarico; & contra.

Difficile tamen inventu simplex medicamentum substituendum, quod vere undequaque omnique ex parte conveniat, ut testatur Avicennas in suo Canone, ubi vix reperies duo simplicia medicamenta, quæ aliorum facultate similium, penuria, substitui tuto possint. Quod cum difficillimū foret, ille aliquando duo, interdum tria, pari pondere & mensura, nonnunquam duplicato & triplicato, addita quinta aut octava parte alterius medicamenti, supponit. Quia paucissima sunt medicamenta, quæ omnino simile temperamentū obtineant, aut eandem consistentiam, crassitiam, tenuitatem partium, & proprietates occultas.

Varius in compositionibus est medicamentorum usus.

Vel ob calorem, frigus, humiditatem, siccitatem; in principio primi, in medio & primo gradus. & sic de aliis.

Vel ob partium tenuitatem, vel crassitiam, lentorem, saporem, odorem, colorem: quare id quod temperamento respondet, sepe dissidet crassitie vel tenuitate partium, vel alia facultate, ut pro Asaro Acorum substituendum censent. At in omni operatione non convenit. non enim omnia

nia

nia potest Acorus quæ Asarū. Urinas quidem & menses ciet : (quare in ureticis tantum supponendum:) vomitum vero excitare, aquasque educere, ut Asarum, minime valet.

Eadem ratione Hyacinthus pro Anchusa substituitur: Sed si ob colorem Anchusa opus sit, ut in unguentis, Hyacinthus non conveniet.

Eius vero loco Lacca supponitur, vel Brasilia, Santalum rubrum, Lacca pictorū, vel Coccus baphica.

Asa dulcis pro Fœtida non conceditur, propter odorem, ut Avicenna substituit in affectibus uteri; quia odore iucundo uterum sursum alliceret. sequitur enim odorata uterus, fugit fœtida.

Propter saporem quædam usurpantur; sed non conveniunt undequaque.

Pro Saccharo Mel & Manna substitui poterunt in quibusdam remediorum formulis, ut in medicamentis laxantibus; minime autem in adstringentibus, quia Manna ventrem solvit magis quam Saccharum vel Mel.

Muccus utilis est in fluxu sanguinis, & ob lentorem usurpatur Fœnumgræcum, quod muccaginem reddit, sed calidam; ideo in sputo sanguinis reiicienda: quemadmodum in externis remediis, ut ophthalmiæ; in qua Ovi albumen præfertur qui-

quidem in principio & incremento; in statu vero & declinatione mucago Fœnugræci commendatur.

Quæ supponuntur, non in omni formula remedii substituuntur: ut

Myrrha pro Bdellio, in pilulis & unguentis:

Sed in pilulis è Bdellio, nullo modo conceditur, quia sanguinis fluorem & hæmorrhoidarum, ut menses Myrrha, elicit.

IN S U B S T I T U T I S igitur hæc observare oportet, ut supposititium in locum adulterati, genuini penuria, idem efficiat quod ipsum genuinum præstabat.

Vt si calfaciebat, refrigerabat, humectabat vel siccabat, adstringebat, vel laxabat, vel concoquebat.

Pro Absinthio simpliciter dicto in compositionibus Græcorum, Seriphium vel Santonicum.

Pro Absinthio è Ponto vel Tauro monte, Romanum.

Pro Romano, illius loci ubi habitas.

Hoc licet in omnium herbarum delatu præstare, quæ sunt alicuius regionis [propria;] modo illam ipsam herbam regionis finitimæ, vel saltem simillimæ, assumas. Cuiusmodi est *Craux* vulgo Gallo Provinciæ, sive Creta, ubi *Thymus* nostras angustifolius & *Epithymus* optima & copiosissima.

Secun.

Secundo loco herbæ regionum humidarum, modo æstas squalida aut siccior fuerit, in locum calidarum substitui possunt. Quod fecisse se Galenus docet in præparatione Theriaces.

Pro Macedonico Petroselino, Petroselinum alterius regionis.

Sed regionis similitudinem observare oportet. nam regio auget vel minuit medicamento efficaciam & bonitatem.

Pro Iride Illyrica, Venetâ sumemus; & Pro Africana Florentinam.

RADICES.

- Rhapontico, Radix Centaurii maioris, vel nostri Rhabarbari magna, sive Rhabarbarum ad alios usus prius infusum, & expressum. Rhabarbarum torrefactum improbatum à multis, propter empyreuma.
- Pro { Zingibere, Costus; & contra: vel Helenium, & Pyrethrum.
Costo, Pyrethrum.
Aristolochia Longa, Rotunda; & contra: vel una pro omnibus.
Acoro, Calamus aromaticus officinarum; & contra.
Acoro, (in laxantibus & cientibus urinas & menses,) Radix Asari.
Asa-

Asaro, (quando purgare, & vomitum ciere opus est,) Elleborus, semen Genistæ & Raphani; vel hæc tria simul.

Galanga, Cyperus rotundus; & contra.

Calamo odorato Libani, Schœnanthum, Calamus five Acorus officinarum: si ad odorem solum, Santalum citrinum officinarum.

Althæa, radix Malvæ hortensis, vel sylv.

Asparago altili, Corruda, immixta quantitate, quia acrior & efficacior.

Pro

Rusco, Radix Asparagi; & contra.

Cortice radicis Capparis, Cortex radicis Tamarisci, Sambuci, Ebuli, Populi & Lauri.

Apii radice, Petroselinij, vel Macedonici.

Gentiana, medietas Asari & radicis Capparis.

Turbith, Thapsiæ radix, five Turbith Mesuæ, Agaricus trochiscatus, vel Colocynthis, minore dosi.

Zingibere, Mechin.

Serpentaria, Iarus, Dracunculus.

Lapatho, Oxalidis radix.

X

Pro

DE SUCCEDANEIS

- Rhabarbaro ad laxandum, succus
Rosarum.
- Pro { Rhabarbaro ad astringendum, Hy-
drolapathi radix, vel Galangæ
maioris, si calore opus est; si re-
frigeratione, radix Bistortæ.
Nardo, Nardi species.
Secacul, radix Pastinacæ marinæ.

SUCCEDANEA, QUANTVM
FIERI POTEST, SINT SIMILIA
*omni ex parte, viribus, genere,
& specie, ut,*

Omnes Dauci spe-	Calaminthæ,
cies,	Cepæ,
Intubi,	Chelidonii,
Adianthi,	Costi,
Chondrillæ,	Nardi,
Hieracii,	Betæ,
Rumicis,	Blixi,
Absinthii,	Iuniperi,
Abrotoni,	Sabinæ,
Sideritidis,	Cedri,
Aconiti,	Rhamni Dios.
Veratri,	Myrti,
Anagallidis,	Piperis,
Anchusæ,	Cyclaminis,
Anemones,	Ranunculi,
Asparagi,	Hederæ, excepta
Brassicæ,	Hederula terrestri,
	Ru-

Rutæ,	Heliotropii,
Sefeli,	Origani,
Apii,	Aristolochiæ,
Rosmarini,	Valerianæ,
Marrubii,	Bituminis,
Leucii,	Picis,
Orcheos,	Resinæ,
Malvæ,	Allii,
Polygoni maris & fæminæ,	Porri,
Symphyti,	Plantaginis,
Tribuli,	Panacis,
Rubi,	Pastinacæ,
Equiseti,	Lychnidis
Vrticæ,	Conyzæ,
Tithymalorum,	Nymphææ,
Mercurialis,	Anthemidis,
	Verbasci.

Et denique omnes, nisi quid proditum
inhibeat: ut de Clematide; quatum Al-
teram utere, ventrem laxare, bilem, pi-
ruitam trahere scribit Dioscorides: Prior
vero [Clematis] alvi profluvia & dysen-
terias sedat.

Sic Cucumis agrestis & sativus; Pepo
& Colocynthis. Sed hæc paucis evenire
solent.

De PARTIBUS etiam observandum.
Nam aliquæ facultatibus differunt: ut ra-
dix Medii menses decocta sistit, per ali-
quot dies sumpta: semen autem in vino
sumptum, menstrua pellit.

Iuniperi fructus intro sumuntur;amenta vero occidere produntur.

Coriandri herbæ succus interficere creditur; semen vero medicarum.

Qua ratione medicos minime universalibus, sed potius particularibus niti præstaret. Nam eorum plerumque est maxima differentia, quæ eadem esse putantur.

Sume igitur

Pro Folio Indo, & Malabathro, folia Citri, Canellæ vel Malabathri vulgaris: vel, ut alii, Macin, aut Spicam.

Pro foliis Lauri, Citri folia.

Papaveris albi, Solani folia, Papaveris nigri, minore quantitate, vel Hyoscyami albi.

Lactuca, Scariolam; & contra.

Cichorio sylvestri, Dentem Leonis.

Pro Eupatorio, Asarum, & dimidium Absinthii.

Pro Struthio, Nucem vomicâ, & tertiam partem Piperis Avicennæ.

Pro Dictamni prima specie, secundam, tertiam; vel Pulegium Cervinum.

Calamentha montana prima, secundam, & tertiam. Sic de similibus.

Pro Chamæpity, Chamædryn, & folia Eupatorii.

Malva sylvestri, hortensem.

Malva arborecente, Althæam.

Thlaspi, Nasturtium.

Men-

Mentha, Balsamitam.

Pulegio Regali, Cervinum; & contra.

Lepidio Pauli Æginetæ, Drabam, vel Iberida, vel Nasturtium.

Phyllitide, Asplenium sive Scolopendrium, Ceterachve; & contra.

Foliis Oleæ } Folia { Nucum Juglandis,
vel Lentisçi } Cupressi,
Pini, vel Pinastri.

Foliis Myrti { Baccas Myrti, vel Juglandis nuces immaturas.

Thymo, Satureiam, vel Origanum.

Ruta syl. Rutam domesticā siccata, maiori quantitate; vel contra.

Spica Lavendula, Lavendulæ species hortenses.

Adiantho, Salviam vitam, Polytrichum, Adianthum nigrum Plinii: in asthma, Violæ par pondus, cum medietate Glycyrrhizæ.

Telephio, Portulacam.

Portulaca, Umbilicum Veneris.

Foliis Terebinthi, Lentisçi folia.

Foliis Oleastri, Oleæ folia.

Foliis Sambuci, Ebuli; & contra.

Betonica, Verbenacam.

Melissa, Marrubium, Corticem Citri; & contra.

Apio montano, domesticum siccum, in maiori dosi.

Cepæa, Portulacam,

Nardo montana, Nardum Gallicam,

hilyræ foliis, Oleæ folia; & contra.

Foliis Caprifici, Ficus domesticæ folia;
& contra.

Thymbra, Thymum vel Serpillum.

Coriandri foliis, Petroselini hortensis
folia, in externis remediis tantum.

Hippomarathro altero, Coriandrum vel
Petroselinum domesticum.

Foliis Dauci, Pastinacæ agrestis vel dome-
sticæ folia.

Conyza prima, secundam.

Conyza secunda, tertiam, maiori quanti-
tate, & siccata.

Sanguinalis feminæ foliis, folia maris;
& contra.

Hippuride prima, secundam; & contra.

Sempervivo maiore, parvum Umbilicum
Veneris; & contra.

Foliis Labruscæ; domesticæ Vitis folia
minus cultæ.

Chamæla, Thymelæam, Chamæpityn
primam Dioscoridis, Laureolam.

Alfinæ foliis, Helxines folia; & contra.

Vite albâ, nigram; & contra.

Bubonio, sive Inguinaria, sive Astere Ar-
tico, Antirrhinum; & contra.

Foliis Sabinæ, folia Cupressi, Iuniperi, &
Cassiam.

Dorycnio, Mandragoram; & contra.

Dra-

Draguntio, Arum.
 Foliis Abietis, Pöpuli folia.
 Eryfimo, Erucam; & contra.
 Foliis Hippolapathi, Lapathi folia.
 Foliis Piceæ, folia Pini.
 Lathyridis foliis, Tithymali folia.
 Libanotide sterili, folia Libanotidis co-
 ronariæ.
 Lepidii foliis, Nâsturtii folia.
 Nymphæa alba, luçeam; & contra.
 Sorbi foliis, Mespili folia; & contra.
 Oxyacantha vera, Pyrastrum.
 Foliis Pepli, Tithymali folia.
 Pityusæ foliis, Tithymali folia.
 Polygoni maris foliis, femina folia.
 Filice femina, nyærem.
 Seride, Chondrillam.
 Smyrnio, Apium aut Petroselinum.
 Solano horrensi, Halicacabum.
 Symphyti Petræi foliis, alterius folia.
 Pro Beta alba, nigram.
 Pro unius speciei Tithymali foliis, folia
 aliorum, in laxando.
 Pro Tragotigano, Origanum; & contra.
 Pro foliis Tribuli terrestris, in refrigeran-
 do, folia aquatici: non in humectando.
 Pro Hypecoi foliis, folia Papaveris.
 Pro Verbasci unius foliis, aliorum folia.
 Pro Spica Indica, Syriaca, Valerianam.
 Pro Viticis foliis & semine, Rutæ folia &
 semen.

Pro Seridis foliis, Lactucæ folia.

Pro Myrto alba, nigram; & contra.

Foliis Myrti, folia Pyri silvestris, Summachi, Lentisci, Sorbi, Cydoniorum; & Cotinos.

Pro Sempervivo, succū Lactucæ, & Solani, Colocynthide, triplum Cucumeris asinini,

Pro prima specie Calaminthæ, secundam; pro secunda, tertiam.

Pro Buglossō sive Boragine latifolia, Buglossum angustifolium.

Pro Soncho lævi, Sonchum asperam; & contra.

Pro Fumaria, Senam.

Pro Hyssopo, Origanum, Sampsuchum.

Pro Hyperico, Androsæmum, Ascyrum, Schœnanthum.

Pro Stœbe Diosc. Stœben herbariorum, Iaceam, Scabiosam, Pastoriam burfam, Bellides, & Gnaphalia.

Pro Halica Avenæ, ptisanam toram.

Pro Amylo, farinam filiginis ficcama.

TABULA PRIMA, REFERENS CAPSULAS
RADICUM ET CORTICUM.

5	Cortex.	Cinnamomū five offic. Cassiatenuis	Cortex inter- nus Nucis Mofchate	Afatum	
4	Zedoaria	Calamus odoratus	Nux Mofcha- ta.	Schrenā- thum	proCorti- ce Thuris
3	Zerum- bet	Galanga maior	Macis	Spica Nardi	Cortex Pini
2	Mequin.	Galanga minor.	Pro Folio malobathiti.	Spica Cel- tica	Cortices Lentisci
1	Pro Zin- gibere.	Cypero	Garyophyllis		

Cort. Quer- cus	Cortic. mali Granati.	Cortic. My- robal. Citri- narum
Ilicis	Cortex Nucis Iuglandis	Kebularum
Suberis		Indarum
		Emblicarū
		Bellericarū

In hac tabella primum reposuimus Zin-
giber, quia frequentius eo utimur quam
Mequin (quod species est Zingiberis:) si
forte alterum pro altero sumatur, nihil
inde mali sequetur. Zerumber, Zedoariam
& Costam in ultimis capsulis reposui-
mus, quia eis minus frequenter uti-
mur. Hoc modo medicamentis disposi-
tis, multo minori negotio medicamenta
parabuntur; ut quæ frequenter in compo-
sitionibus simul ponuntur, simul inve-
niantur. Adde quod hæc medicamentor-
um dispositio, *ἀντιβαλλόμενα* indicabit.
Nam quæ in prima capsula ponuntur, pro
secunda poni possunt; & è contra, dimi-
nuto pondere. Cum dicimus quantitatem
auge-

CAPSVLA RADICVM TERTIA.

5	Graminis					Glycyrrhizæ
4	Asparagi		Staphysagriæ			Tussilaginis
3	Rufci		Bryoniæ	Zedoariæ	Cyper	Helenii
2	Petroselini rad.		Pyrethri	Costi	Galagæ minoris	Venetæ radix
1	Pro Apio		Mequin	Zingibere,	Galanga crassa	Iride Florentina
			Cappari			
			Aristolochiæ omnis			
			Oenanthes			
			Rubiæ maioris			
			Pentaphyllo			

Pro Gentiana, dimidium Afari, & radicis Capparis.
 Polypodio, Epithymi dimidium pondus.
 Testiculo Vulpis, Scincus; & è contra.

CAPSVLA RADICVM QVARTA.

3	Cucumeris agrestis	Centaurei minoris	Polypodi dii	Ellebori urtiuſque		
2	Alphodeli	Suc. Roſa- rum	Tur- bitib	Ebuli	Aſari	Hermoda- tylorum
1	Pro rad. Gentianæ	Rhabarbari	Agari- co	Hermoda- tyli	Cyclaminis	Aſphodelo- rum

CAPSVLA RADICVM QVINTA.

3	Boraginis	Malvarum	Thapſi- barbari	Spondylii	Radix Vlmi
2	Bugloſſi	Biſmalva- rum	Biſſortæ	Pancreatii	Conſolida minoris
1	Pro rad. Glycyrrhi- zæ	Lilio- rum	Quinque- folii	Squillæ	Pro radice Conſolida maioris

X 7

CAPSVLA RADICVM SEXTA.

1	Corticis rad. Lauri	Afari	Staphydis agrie	Behen rubri
2	Cor. rad. Sam- buci, & Ebuli	Ari	Clematidis altricus, sive Flammulæ	Behen albi
3	Fraxini, vel Populi	Serpentariæ	Rad. Dentil- larie	Boraginis
4	Rubicæ mino- ris	Tamarisci	Pyrethri	Buglossi
5	Pro rad. Ru- bicæ maioris	Corticis Sam- buci		Glycyrrhizæ

TABVLA SIVE CAPSVLA SEMINVM.

I 2 3 4

5	Pro sem. Cucurbitæ	Melonum	Citrulli	Cucumeris
4	Lactuæ	Portulacæ	Endiviæ	Scariolæ
3	Violærum	Papaveris albi	Papaveris nigri.	Hyoscyami
2	Bombacis	Malvæ, Bifmalvæ	Pfyllii	Cydoniorum
1	Lini	Fœnugraci	Lavendulæ	Karyi rubri vel citrini

CAPSVLA LIGNOLVM.

5	Citrinum Sant.	Xylobal- mum	Scobs Buxi
4	Rubrum Sant.	Surculi Len- tifici	Ebenum
3	Pro Santalo albo	Aspalathus	Guaiacum
2		Ligno Aloës	Echinæ ra- dic.
1			Salfaparilla

PURGATIVM.

1. pro Scá- monio	2 Diacri- dium	3 Colo- cynthis	4 Ammo- niacum
Sena	Semen Car- thami	Folia Bras- sicae mari- nae	3 Sal gem- mae
Folii Scam- monii	Thymelaeae	Chamaelea	2 Sal petrae
Seminae he- derae.	Sem. Afari	Semen Ge- niste	1 pro Sale nitro

4								
3	Thymus	Chryfocol- la, vel forte Chryfolith.	Elleborus albus	Alhan- dal	Semen Ca- taputæ	Rhaponti- cam		
2	Epithy- mus	Laps Ar- menus	Ell. Niger	Diactri- dium	Rad. Ti- thymali	Myrobala- ni s.		
1	pro Caffi- tha	Lapide La- fuli	Colocyn- thide	Scamno- nio		Rhabarba- ro		

Polypo- dium	Rhabarba- rum	Canamæza	Etula
Turbith album	Lapathio	Thymelæa	Turbith
Turb. ci- neritio		Brassica marina	Polypodio

SEMINVM.

5	Capita P paveris	Acetose							
4	Semen Mandr gotæ	Portulacæ	Citrulli						Semen Violari
3	Sem. Hyof. cyami	Scariolæ	Melonum	Bifmalvæ	Fœnugrœel				Cnici
2	Papaveris nigri.	Endiviæ	Cucumeris	Malvarum	Lini				Vrticæ
1	Sem. Papa veris albi	Lactucæ	Cucurbitæ	Bombacis	Sesami				Cydo norum

SEMINVM.

5	Camini	Pastin. syl. Pastinacæ domesticæ	Rutæ agrifol.	Sinapi	Semen contra vermes	Sem. Paliuri
4	Carvi		Rutæ domesticæ	Erucæ	Caulium	Hyperici
3	Fœniculi dulcis	Petroselini	Anmeos	Thlaspi	Rapæ agrifolis	Mili Solis
2	Anisi	Apii	Seseli Aethiopici & Peloponnesis	Nasturtii	Rapæ domesticæ	Alkekerigi
1			Seseli Macilientis			

Piper longum	Cardamomi maioris		3	Berberis	Sotbatum
Piper album	Cardamomi minoris	Granorum paradisi	2	Vvarum immaturatum	Mesfilorum
Pipete nigro		Cubebarum	1	Spinæ albæ	Cornorum

Pro { semine Myrti, Berberis, & contra.
Napi, Rapi.
Carthami, Vvricæ; vel Agaricus
non Trochiscatus.

Pro { Sem. Madragoræ, Cieurç.
Semine Afari, Semen Ge-
nista.

SEMIVM ET FRVCTVVM.

5	Genifæ	Acetofæ	Gallarum	Cytini	Vva Corin- thia	Ficus
4	Afari	Citri	Sumach	Balaufio- rum	Paffulæ mundatæ	Sebefen
3	Sem. Hede- ræ	Berberis	Myrtillo- rum	Cortic, ma- li granati	Dactyli	Iuibæ
2					Pruna dulcia	Paffulis mudatis
1					Ficubus	

CAPSVLA FLORVM.

503

3	Oenanthes	Cichorei	Nymphææ luteæ	Sambuci, Abrotani	Corticum Glandis	Salviæ	Genistæ
2	Myrti	Buglossi vulgatis	Nymphææ albæ	Meliloti	Balanstio- rum	Stœcha- dis	Sambuci
1	Florib. Ro- satum	Buglossi la- tif. five Bor-	Violatum	chamemel- fol. cha flo.	Cytini	Anthos	Sambuci

3	Leucoid albi	Flor. Cicho- rei	Spicæ, vulgo <i>Aspic</i>
2	Leucoid rubri	Flor. Tama- risci	Lavendulæ
1	Leucoid lutei	Flor. Intubi domestici	Flor. Salviæ

DE SUCCIS.

Pro Acaciæ succo succus Prunellorū probatur, & Rhois Dioscoridis.

Dioscorides ipse succū Hypocistidis substituit quidem; verum aliquanto magis adstringit & siccat, si in antiquorum pharmacis recipiatur.

Pro Opio, Meconiū, vel succus Lactuæ sylvestris, vel domestica, quantitate maiori.

Pro Absinthii succo. Abrotoni, Eupatorii, vel Centaurei minoris utriusque, vel Agerati.

Pro succo Absinthii Pontici nostratis Romani succus: differt tantum regione, ut Macedonicum à Pontico. In externis remediis, Santonicum & Marinum; vel ablutum leviter in internis concedatur.

Pro Opobalsamo, Staete, id est, Stryax liquida non adulterata, vel Oleum Myrrhæ. In suffusionibus, ad digerendum, Oleum Spicæ Lavendulæ, quod æquetenuium est partium.

Pro Glycyrrhizæ succo, infusum & decoctum eiusdem; vel succus Vvarum passularum, vel Vinum coctum, sive Sapa.

Pro Lycio, Amurca.

Pro

Pro Citri succo, Limonum.

Pro Thymelææ, Chamælææ succus.

Pro Cyclaminis, Iridis.

Pro Omphacii, Rhois; & contra.

Pro Aloë, Absinthii succus.

Pro Sempervivi, Coryledonis succus; & contra; vel Solani, Lactucæ.

Pro Sanguine Draconis, Laccam sustinuit Avicennas in omnibus operibus suis.

Pro Elaterio, succus Cucumeris agrestis, aliquantum coctus.

Pro Sapa, Vinum dulce; & contra.

Pro Lycio, Gentianæ succus, in ulceribus.

Pro aqua fontana, fluviatilis.

Pro aqua pluvia, fluvii potius quam fontana, contra quam Galenus præcipit in Diacodio; quia cõposita est, partim ex pluvia, partim ex fontibus.

DE LIQVORIBVS

ET LACHRYMIS.

Pro Opobalsamo, Staße sive Myrrha liquida, natura vel arte parata, Liqueur Terebinthi.

Non { Opocarpalum, ut auctor Succedaneorum præcipit.
Oleum laurinum.
Liqueur Myrti, non Semen Myrti, & Zedoariæ, ut præceptores nostri statuerunt.

Y

Pro

Pro Carpobalsamo, semen Lentisci, vel
Terebinthi, cuius multæ sunt species:
Cubebæ in minori dosi; vel Terebinthi
partes duæ, una Cubebæ.

Pro Cedria { Oleum è rametis Iuniperi,
paratum per descensum.
vel Gummi Iuniperi.

Pro Xylobalsamo, furculi Lentisci.

Pro Oleæ lachryma, Gummi Elemni.

Pro Myrrha, Bdellium, vel succus Smyr-
nii, vel Apii.

Pro Galbano, Sagapenum.

Pro Sagapeno, Gummi Cedri, Pini, vel
Opopanacis dimidium.

Pro Ammoniaco, Propolis, sive sordes
Alveariorum.

Pro Opopanace, Ammoniacum, vel Gal-
banum, vel Bdellium; maxime cum
emollire volumus. Galenus usus est
Propoli in externis.

Pro Manna Thuris, cortex cui adhæret ali-
quid Thuris.

Pro Thure, Mastiche, & Resina Pini sicca.

Pro Styrace, Benzoinum,

Pro Terebinthina, Mastiche.

Pro Mastiche, Abietina resina indurata,
aut frixa, ut docet Dioscorides.

Pro Cupressina Resina, Laricina.

Pro Abietina, Resina Pini.

Pro Pice, Resina Pini cocta.

Pro Pice liquida, Pix oleo dissoluta, vel
Pix

Pix ex Oleo Iuniperi liquefacta.

Pro Pissasphalto, Pix & Bitumen.

Pro Mumia, Pissasphaltum.

Pro Asphalto, Petroleum, vel Gagates; & contra. Et carbones petrei è terræ visceribus, quibus fabri ferrarii utuntur.

Pro Lacca, Myrrha.

Pro Adipe Ursi, Vulpis.

Pro Adipe Anseris, Anatis, vel Gallinarum.

Pro Adipe Capi, Gallinæ.

DE MINERALIBVS.

Pro Antimonio, Plumbum ustum; & contra: Avicenna. & Stannum ustum.

Pro Lithargyro, Plumbum ustum, Molybdæna.

Pro Plumbo, Stannum.

Pro Flore Ætis, Ærugo.

Pro Spodio, Antispodium ex Myrto, Lentisco, Olea, Oleastro, Malo Cydonio, vel Cornu cervi ustum.

Pro Pompholyge, Spodium Dioscoridis.

Pro Cadmia, Lapis calaminaris.

Pro Sandaraca Græcorum, Auripigmentum; & contra.

*De Succedaneis utriusque Behen,
ex eodem Lobelio.*

Cum radice Behen albi & rubri destituamur, necessario Succedaneo utendum.

In cordi dicatis medicaminibus, ut Diamoscho dulci & amaro Mesuæ, & aliis similibus, radices utriusque Buglossi substituendæ: In medicamentis ad Venerem, Horminum, Satyrium, Scincus, vel radices Pastinacæ sativæ & silvestris Dioscoridis, sive Dauci silvestris Galeni, & Offinarum; Aquarii exemplo, qui eas Behen substituit in Diasatyrio. De his plura in Plantarum Observationibus aut Illustrationibus nostris, aut Adversariorum altera parte.

De Ben, sive Balano Myrepfica in Adversariis egimus pag. 414.

FINIS.

GVI.